

หยุดไฟฟ้า หยุดวิกฤตหมอกควันภาคเหนือ

“ไฟมา ป่าหมด” ป้ายประชาสัมพันธ์รณรงค์ให้งดการเผาป่า งดการหาอาหารจากป่า ด้วยการเผาป่า ตามสองข้างทาง ในจังหวัดภาคเหนือ แต่ดูเหมือนว่าจะไม่เคยสามารถจัดการได้ในขั้นเด็ดขาด ทำให้การสูญเสียความสมดุลทางธรรมชาติเกิดขึ้นทุกปี ในช่วงหมดฤดูฝน เริ่มเข้าสู่ปลายฝนต้นหนาวของทุกปี ปัญหาที่เกิดขึ้นอย่างเรื้อรังในจังหวัดภาคเหนือ ที่อย่างไรก็ไม่สามารถจัดการได้ในขั้นเด็ดขาด

นั่นคือปัญหา **“ไฟป่า”** ที่ลุกลามในหลายพื้นที่และส่งผลกระทบต่อระบบนิเวศ สภาพสิ่งแวดล้อม รวมไปถึงปัญหาระบบการโดยสารทางเครื่องบิน ซึ่งมือยาวต่อเนื่องปฏิเสธไม่ได้ว่าเป็นเพราะน้ำมือของมนุษย์ บางกลุ่มที่เห็นแก่เพียงความต้องการส่วนตัว โดยไม่คำนึงถึงส่วนรวมที่เกิดความเสียหาย

ในช่วงหลายปีที่ผ่านมา ได้เกิดวิกฤตการณ์ปัญหาหมอกควันในพื้นที่ 8 จังหวัดภาคเหนือตอนบน คือ เชียงใหม่ เชียงราย แม่ฮ่องสอน พะเยา ลำปาง ลำพูน แพร่ และน่าน เริ่มตั้งแต่เดือนมกราคมถึงเดือนเมษายน โดยตรวจพบการเพิ่มสูงขึ้นของปริมาณฝุ่นละอองขนาดเล็กกว่า 10 ไมครอน (PM 10) ค่าเฉลี่ย 24 ชั่วโมง อยู่ในระดับเกินเกณฑ์มาตรฐาน ที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพของประชาชน ส่งผลกระทบต่อเศรษฐกิจ สังคม และการท่องเที่ยว โดยสาเหตุหลักมาจากการเผาวัชพืช เศษวัสดุการเกษตร เพื่อเตรียมพื้นที่เพาะปลูก และการจุดไฟเผาป่าเพื่อวัตถุประสงค์ปลูก ยึดถือ ครอบครองพื้นที่ป่า การเผาเพื่อล่าสัตว์ และเก็บหาของป่า

การรณรงค์ป้องกันและแก้ไขปัญหาดังกล่าวในปีที่ผ่านมา หลายหน่วยงานใช้งบ

ประมาณและบุคลากรจำนวนมากเพื่อดำเนินการ แต่ผลที่ได้รับนั้นเป็นเพียงการแก้ไขในระดับที่ไม่น่าพอใจ ในการเตรียมการป้องกันและแก้ไขปัญหามอกควันและไฟป่าที่จะมาถึงในปีนี้ สำนักงานทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมจังหวัดแพร่ ได้ดำเนินการโดยใช้แบบสอบถามเพื่อติดตาม ประเมินผลและสอบถามข้อคิดเห็น ข้อเสนอแนะและความต้องการในการดำเนินงาน ตามมาตรการในปีที่ผ่านมา พบว่ามีปัญหาในทางปฏิบัติที่ต้องปรับปรุงการดำเนินการ

การใช้มาตรการบังคับไม่ให้มีการเผา พบว่าผู้บริหารองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นบางแห่งยังไม่ออกกฎข้อบังคับการควบคุมการเผา เพราะเกรงจะกระทบต่อคะแนนเสียง และเสถียรภาพทางการเมืองของตนเอง ตลอดจนทั้งบางพื้นที่ประชาชนยังไม่ให้ความร่วมมือ ยังมีกรลักลอบทั้งพื้นที่ป่า และพื้นที่ทางการเกษตร บางพื้นที่เป็นพื้นที่ลาดเชิงเขาการเข้าดับไฟเป็นไปได้ด้วยความยากลำบาก การจัดให้มีแนวกันไฟ การจัดตั้งเครือข่ายความร่วมมือในการควบคุมนั้น มักจะพบปัญหาด้านงบประมาณและบุคลากรไม่เพียงพอ มาตรการที่นำมาใช้ในปีที่ผ่านมาคือ มาตรการ สนับสนุน **“ชุมชนมาตรฐาน หมู่บ้านปลอดการเผา”** ให้หมู่บ้านเสี่ยง ในการจัดทำ

และดำเนินการตามแผนปฏิบัติการชุมชนเพื่อแก้ไขปัญหา ยังพบว่าประชาชนยังไม่ให้ความร่วมมือเท่าที่ควร

การส่งเสริมภาคเอกชนและภาคีเครือข่ายเข้าร่วมในการป้องกันและแก้ไขปัญหาหมอกพิษจากหมอกควัน โดยการบูรณาการความร่วมมือกับภาคเอกชนและองค์กรพัฒนาเอกชน (NGO) ในการป้องกันปัญหา ร่วมกัน โดยระดมสรรพกำลังภาคีเครือข่ายในการเผยแพร่ข้อมูลเพื่อลดการเผาและร่วมกับหมู่บ้านจัดทำแผนชุมชน และขอความร่วมมือในการเฝ้าระวัง ลาดตระเวน และดับไฟป่า รวมถึงการฟื้นฟูทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อมและสุขภาพอนามัยของประชาชนนั้นในความเป็นจริงภาคเอกชนและภาคีเครือข่ายมีการประชุมพูดคุยจัดเสวนากันเพียงพื้นที่ประชุม แต่ในทางปฏิบัติชาวบ้านยังไม่ค่อยเข้าใจเกี่ยวกับปัญหาต่างๆ ไม่เห็นความสำคัญจึงขาดความร่วมมือเท่าที่ควร

“ปัญหาหมอกควันและไฟป่าที่เกิดขึ้นในแต่ละปีจึงยังเป็นปัญหาใหญ่ในพื้นที่ภาคเหนือของไทย”

อภิญา สุขแสงศรี